

Zbigniew Rdzany

Katedra Geografii Fizycznej
Wydział Nauk Geograficznych, Uniwersytet Łódzki

**VII ŚWIĘTOKRZYSKIE SPOTKANIA
GEOLOGICZNO-GEOMORFOLOGICZNE
„GEORÓŻNORODNOŚĆ PONIDZIA NA TLE INNYCH OBSZARÓW
PÓŁNOCNEJ CZĘŚCI ZAPADLIKA PRZEDKARPACKIEGO” –
BUSKO-ZDRÓJ, 22–24.05.2013**

**THE VIITH ŚWIĘTOKRZYSKIE
GEOLOGICAL-GEOMORPHOLOGICAL MEETING
“GEODIVERSITY OF PONIDZIE IN COMPARISON WITH OTHER
NORTHERN PARTS OF THE CARPATHIAN FOREDEEP” –
BUSKO-ZDRÓJ, 22–24 V 2013**

Konferencja odbyła się pod patronatem Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich i kieleckiego oddziału Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Organizatorzy reprezentowali kilka ośrodków naukowych: Instytut Geografii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Oddział Świętokrzyski Instytutu Ochrony Przyrody, Polską Akademię Nauk (Kraków), Instytut Geografii Fizycznej Uniwersytetu Warszawskiego, a także Nadleśnictwo Pińczów oraz Zespół Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych. Nad poziomem naukowym i merytorycznym konferencji czuwały aż trzy komitety: Naukowy, Organizacyjny i Honorowy. Komitetowi Naukowemu przewodniczył prof. zw. dr hab. Adam Łajczak, zaś – Organizacyjnemu – dr Artur Zieliński.

Na tradycyjne już „spotkania” zgłosili się przedstawiciele ośrodków naukowych i różnych instytucji z kraju, a z zagranicy – doc. Vladimir Afanasevichi Shcherba z Uniwersytetu Humanistycznego im. M. Szolochowa w Moskwie. Pośród uczestników konferencji, oprócz przedstawicieli instytucji organizatorów, bardziej lub mniej licznie były także reprezentowane uniwersytety: Łódzki, Śląski, Lubelski i Rzeszowski, Instytut Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, przedstawiciele samorządów lokalnych, podmioty zajmujące się gospodarką leśną i obszarami chronionymi, a nawet konsultingiem.

W ramach konferencji odbyły się sesje referatowe i terenowe. Na miejsce obrad wybrano Buskie Samorządowe Centrum Kultury, zaś uczestnicy mogli zakwaterować się w Hotelu Gromada. Zgłoszono 26 referatów i 12 posterów. Przygotowano materiały konferencyjne pod redakcją A. Łajczaka, J. Urbana i A. Zielińskiego oraz recenzowaną, wieloautorską monografię „*Georóżnorodność Ponidzia*” pod red. A. Łajczaka, A. Fijałkowskiej-Mader, J. Urbana i A. Zielińskiego.

W pierwszym dniu konferencji odbyły się dwie sesje referatowe i sesja posterowa. Niemal wszystkie referaty wyraźnie korespondowały z tematem przewodnim konferencji i dotyczyły obszaru Ponidzia, choć były też wystąpienia bardziej uniwersalne (np. „*Georóżnorodność w różnych skalach przestrzennych i czasowych*” Z. Zwolińskiego). Wielokrotnie w sesjach referatowych przewijał się problem delimitacji obszaru Ponidzia, który był także kilkakrotnie odzwierciedlany następnego dnia w dyskusjach terenowych. Duże zainteresowanie skupiła sesja posterowa, w trakcie której autorzy prezentacji w kilkunastu minutowych wystąpieniach przedstawiali kolejno przygotowane zagadnienia, związane ze szczegółowymi badaniami regionu. Po intensywnych obradach, uczestnicy konferencji zostali zaproszeni do zwiedzania najważniejszych obiektów uzdrowiska, gdzie m.in. zapoznali się z jego historią, problemami środowiskowymi okolic Buska-Zdroju, które są związane z eksploatacją wód mineralnych, a także sposobami pokonywania niedawnych i współczesnych problemów społecznych tego miasta. Obfity program pierwszego dnia zakończyła uroczysta kolacja.

Dzień drugi konferencji jej uczestnicy spędzili w terenie. Trasa wycieczki naukowej przez Ponidzie wiodła przez Garb Pińczowski, zachodnią część Niecki Połanieckiej, Nieckę Solecką i dolinę Nidy. Z geologiczno-tektonicznego punktu widzenia objęła obszar niecki szczecińsko-miechowskiej (zrąb pińczowski, rów tektoniczny Busko-Brzeście, synklina Skorocic) i zapadliska przedkarpackiego. Te elementy tektoniczne mają swoje odzwierciedlenie w cechach rzeźby terenu, a także w chemizmie wód podziemnych, w szczególności w występowaniu wód mineralnych chlorkowo-sodowo-siarczkowych. Czwartorzęd reprezentowany jest zaledwie przez nieciągłe płyty osadów glacialnych, glacialfluwialnych, eolicznych i organogenicznych, za wyjątkiem doliny Nidy, gdzie tworzy miąższą serię wypełniającą tę formę. Na trasie zostały uwzględnione m.in.:

- wyniesienie zrębu pińczowskiego w Skotnikach Małych, ze stanowiskiem geologicznym „Zajęcza Góra” o znaczeniu europejskim (fot. 1),
- zagłębienie krasowe koło Szańca i jezioro krasowe Pleban (fot. 2) na Płaskowyżu Szanieckim,
- budowa geologiczna, rzeźba i hydrografia okolic Pińczowa,
- cechy utworów ewaporatowych i zjawiska krasowe w gipsach na terenie kamieniołomu „Gacki”,
- problemy morfologii i hydrografii doliny Nidy w okolicach Chrobrza,
- struktura kuesty gipsowej w Woli Zagojskiej,

- forma dojrzałej i nadal rozwijającej się doliny krasowej w Skorocicach (fot. 3),
- formy krasu gipsowego (m.in. polje) i kryształy gipsu w Chotlu Czerwonym,
- silnie zmineralizowane źródło solankowe w Szczerbakowie (Niecka Solecka),
- dolina Nidy w okolicach Wiślicy.

Fot. 1. Skotniki Małe – Zajęcza Góra. Otoczaki wapienia ze śladami działalności skałotoczy w odsłonięciu utworów detrytycznych – fragment wypełnienia rynn erozyjnej z okresu badeńskiej transgresji morskiej; Fot. 2. Nad jeziorem krasowym Pleban koło Szarbkowa; Fot. 3. Prezentacja stanowiska w dolinie krasowej w Skorocicach; Fot. 4. Konferencja w Nadleśnictwie Pińczów (fot. Z. Rdzany, 23.05.2013)

Ten obfity w zagadnienia program wycieczki naukowej, rozdzieliła wizyta w nowych obiektach Nadleśnictwa Pińczów (fot. 4), gdzie uczestników konferencji przyjęto nie tylko ze staropolską gościnnością, lecz także zapoznano

z działaniami leśników, którzy na tym terenie mogą szczycić się bogactwem biosfery, dobrą kondycją zdrowotną lasów, jak i osiągnięciami we wdrażaniu nowych standardów gospodarki leśnej.

Zaprezentowanie w terenie i w trakcie sesji referatowo-posterowych wieloaspektowej problematyki Ponidzia dowiodło, że znaczne natężenie badań, nie słabnące przez ostatnie półwiecze, wytworzyło niezwykle cenny dorobek regionalny, który nadal jest twórczo wzbogacany. Konferencja pokazała, że Ponidzie, czy w szerszym ujęciu – teren Niecki Nidziańskiej, to wyjątkowy przykład geoi bioróżnorodności, udokumentowanej tutaj intensywną pracą badawczą geografów, geologów i przedstawicieli innych nauk przyrodniczych. Wielki wkład w poznanie specyfiki tego niezwykłego regionu miały w szczególności ośrodki: warszawski, kielecki i krakowski.

Konferencję należy uznać za bardzo udaną, gdyż zarówno organizatorzy, jak i jej uczestnicy dołożyli wszelkich starań, aby poziom różnorodnych prezentacji był jak najwyższy, wiele prezentowanych zagadnień inspirowało do ciekawych dyskusji, bądź przemyśleń. Całość problematyki stworzyła spójny obraz regionu i dowiodła, jak ważne są długotrwałe i wieloaspektowe badania regionalne – w ostatnich latach nieco niedoceniane w naukach przyrodniczych. Siódme już „spotkania” jednoznacznie pokazały, że ich specyficzna formuła wymiany wiedzy na linii geologia/geografia sprawdza się i staje się trwałym elementem życia naukowego geografów i geologów.

LITERATURA

- Łajczak A., Urban J., Zieliński A. (red.), 2013, *Georóżnorodność Ponidzia na tle innych obszarów północnej części zapadliska przedkarpackiego* [w:] VII Świętokrzyskie Spotkania Geologiczno-Geomorfologiczne, 22–24.05.2013, Materiały konferencyjne, Uniwersytet Jana Kochanowskiego, Kielce, ISBN 978-8360026-46-5, ss. 104.
- Łajczak A., Fijałkowska-Mader A., Urban J., Zieliński A. (red.), 2013, *Georóżnorodność Ponidzia*, Instytut Geografii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce, ISBN 978-83-60026-45-8, ss. 110.